

Ljungögontröst finns på den svenska rödlistan över hotade arter i kategorin sårbar (VU).

Liksom andra ögontröst-arter är den halvparasitisk och suger genom rötterna näring från andra arter som den delar livsrummet med. Ljungögontröst är ettårig och kan variera mellan 5 och 30 cm i höjd. Stjälken är tunn och ibland grenad. Grenarna är starkt uppåtriktade och oftast tunna. Arten blommar i juli–september med små, vita eller ljusvioletta blommor. Bladen är också små, kala och glänsande brungröna.

Den spensliga växten är svårupptäckt, och framförallt rosablommiga exemplar är förvillande lika den ljung som de växer ihop med. Ljungen är både en förutsättning för att arten ska finnas på en lokal och ett starkt hot mot den, då ljungmarken växer igen.

Ljungögontröst har i Sverige tidigare funnits norrut till Medelpad–Jämtland, men en kraftig tillbakagång av arten har under de senaste 30–50 åren kunnat dokumenteras i flera landskap.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT – Missgynnad

DD – Kunskapsbrist

Foto: Margareta Edqvist

Ljungögontröst

trivs bäst på torr–frisk mager mark. Arten är inte kalkgynnad. Den är konkurrenssvag och ljusberoende, och är för sin fortlevnad beroende av kontinuerlig hävd genom bete eller slätter. När hävden minskar kan den överleva längs trampade stigar och i vägkanter. Arten kan också finnas i andra störda miljöer som grustag och militära övningsfält. Ljungögontrösten kan också växa i ljungbevuxna skrevor på klippstränder och är då inte hävdberoende. Arten kan inte föröka sig vegetativt utan måste blomma och bilda frö för att fortleva. Fröna bevarar sin grobarhet kort tid, endast ett till två år.

Ljungögontröst försvinner snabbt vid minskad hävd eller om marken påförs gödsel. Eftersom arten saknar fröreserv i marken kan den inte återkomma om även hävden skulle återupptas efter några år. På en del lokaler kan bränning vara en lämplig åtgärd för att gynna ljungögontröst. Marker som hyser ljungögontröst visar på långvarig hävd och är ofta växtplats för andra ovanliga och rödlistade arter.

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

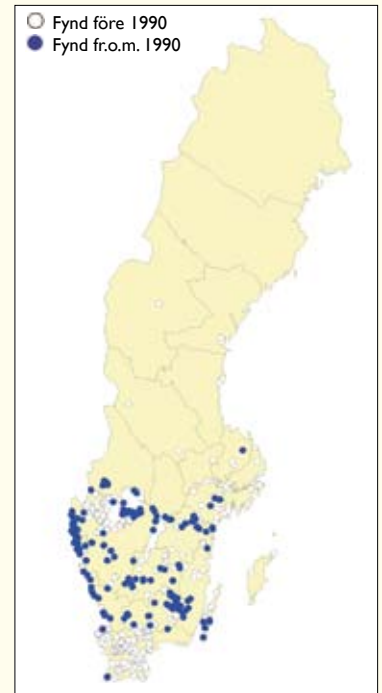
Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för ljungögontröst hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna. Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Ljungögontröst finns också i hela Danmark men har varit vanlig endast i väster. Längs norska kusten är den ganska vanlig. I Finland finns ljungögontröst sällsynt längst i sydväst.

Om du vill läsa mer om ljungögontröst eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken